

REGIONALE SIMULTAANTELLINGEN IN 1988: AANZET TOT THEMATISCH ONDERZOEK AAN LANDTREK?

Steve Geelhoed

Inleiding

Al geruime tijd bestond het idee om - naast de reguliere trektellingen - aandacht te besteden aan de ruimtelijke spreiding van de trek over de regio. Na een tweetal (mislukte) simultaantellingen in 1984 en een achttal simultaantellingen bij Parnassia en 't Wed in 1986 zijn er in 1988 twee tellingen uitgevoerd.

Het doel van deze tellingen is drieledig en samen te vatten in de volgende vragen:

- Waar vliegt welke soort en in welke aantallen ?
- Welke vliegrichting houdt een soort aan bij zijn passage door de regio ?
- Varieert de vlieghoogte per biotoop (telpost) ?

In dit stukje wordt een summier en voorlopig overzicht gegeven van de resultaten van de tellingen in 1988. Ik zal me hierbij beperken tot de eerste vraag. De overige vragen zullen mettertijd beantwoord (kunnen) worden.

Methode

Op twee dagen (11 sept. en 22 okt.) is een aantal verschillende telposten bemand. In tabel 1 is een overzicht gegeven van de tellers per telpost. In figuur 1 is de ligging van de telposten weergegeven. De telposten zijn gesitueerd in verschillende biotopen, variërend van zeereep via binnen-duin en stad naar polder.

Op beide teldagen is er per telpost een ochtendtelling (OT) uitgevoerd volgens de inmiddels bekend geachte LWVT-methode.

Tabel 1. Overzicht van de tellers per telpost. In de tabel is m.b.v. de uit de waarnemingenrubriek bekende afkortingen aangegeven, of en zo ja, door wie er geteld is.

Datum	Telpost	Parnassia	Vogelmeer	't Wed	Bergweg	Cronjé	Polder
11 sept.	Lee	-	-	Gro	-	-	Gee
22 okt.	Lee	Gro	-	Nob	Gee	Stu	Huy

Figuur 1. Ligging van de telposten. Deze zijn aangegeven met een asterisk en een getal. De getallen corresponderen met de volgende namen: 1. Parnassia; 2. Vogelmeer; 3. 't Wed. 4. Bergweg; 5. Cronjé; 6a. Heksloot (11-9); 6b. Veerpolder (22-10).

Weer

De weersomstandigheden op 11 sept. waren verre van ideaal voor landtrek. Een zwaarbewolkte en nevelige dag met ZW-wind, die in het binnenland een kracht van 3 Beaufort bereikte en langs de kust 5 Beaufort.

Op 22 okt. was het weer aanmerkelijk beter; lichte bewolking met helder zicht vergezeld door een aangename zuidelijke wind met een kracht van 3 Beaufort langs de kust en 1 à 2 Beaufort op de overige posten.

Resultaten

De resultaten van de tellingen zijn in tabel 2 en 3 samengevat. Op 11 sept. zijn de waargenomen aantallen en het soortenspectrum zo laag, dat er nauwelijks zinnige uitspraken op gebaseerd kunnen worden. Duidelijk is in ieder geval, dat trekkende Kleine Mantelmeeuwen een voorkeur voor de zee(reep) vertonen.

De resultaten van 22 okt. daarentegen brengen een aantal interessante zaken aan het licht. Ten eerste valt de hoge diversiteit aan trekvogels langs de kust (Parnassia en Vogelmeer) op. Bij het gros van de soorten is bovendien een afnemende tendens te zien in de waargenomen aantallen vanaf Parnassia naar de polder. Deze soorten laten zich kennelijk goed stuwen door de kust.

Biotoopgebondenheid komt zwak tot uitdrukking bij de volgende soorten: Watersnip, Houtduif, Veldleeuwerik, Graspieper, Spreeuw en Vink. Langs de kust worden de hoogste aantallen gezien, maar er is een tendens te bespeuren tot hogere aantallen boven de voorkeursbiotopen en lagere aantallen boven "vreemde" biotopen.

Conclusies

De resultaten van de simultaantellingen werpen een klein licht op de gestelde onderzoeksvraag. Langs de kust vindt

stuwung plaats van de meeste soorten. Een relatie tussen treksterkte en het biotoop, oftewel de invloed van het landschap op het gedrag van trekkende vogels is vooralsnog niet aan te geven. Voortzetting van de simultaantellingen zou duidelijkheid kunnen verschaffen in deze materie.

Dit najaar proberen we de simultaantellingen te doen op 30 september, 15 en 28 oktober. Tevens kan het telmateriaal van de Nationale Vogeltrekdag op 8 oktober gebruikt worden om de vragen te beantwoorden.

Tenslotte wil ik de in tabel 1 genoemde tellers bedanken voor hun inzet en telwerk.

Tabel 2. Overzicht van de waargenomen aantallen per telpost tijdens de OT d.d. 11 sept. 1988.

Soort	Parnassia	't Wed	Heksloot
Aalscholver	4	10	1
Bl. Reiger		1	
Nijlgans		26	
Slobeend			6
Scholekster	1		
Regenwulp		1	
Kokmeeuw	3	16	
Kl. Mantelm.	236	1	
Holenduif		1	
Houtduif	2		
Gr. B. Specht		1	
Boerenzwaluw	16		5
Gele Kwikst.			6
Witte Kwikst.		2	
Gr. Ge. Kwikst.		1	
Graspieper	12		3
Boompieper		1	
Heggemus		1	
Spreeuw	5	18	1

Tabel 3. Overzicht van de waargenomen aantallen per soort per telpost tijdens de OT d.d. 22 okt. 1988.

Soort	Par	Vom	Wed	Bew	Cro	Pol
Aalschover		3		3		
Rotgans	8					
Grauwe Gans					1	5
Nijlgans		8			9	
Slobeend						4
Wilde Eend		3				
Wintertaling						4
Pijlstaart			11			
Smient						8
Sperwer		1				1
Smelleken					1	
Goudplevier	1					1
Kievit	15	1	27	23	16	10
Scholekster	4					
Wulp	1	1				1
Watersnip	11		7		20	103
Kokmeeuw		35			4	
Stormmeeuw		10				
Tu. Tortel	1	2	4			
Holenduif					3	
Houtduif	1	7	19		187	104
Gr. Bo. Sp.		1	1			
Veldleeuw.	66	36	11	13	27	56
Witte Kwik.	21		2	2		4
Graspieper	246	54	9	15	24	25
Oeverpieper	3	2				
Waterpieper						1
Heggenus	2	1			6	
Merel	7	6			2	2
Zanglijster	23	57	15	18	19	14
Koperwiek	30	16	5	9	37	25
Grote Lijst.	1	3				2
Kramsvogel	11	23		6		31
Goudhaan	3	1				

Tabel 3. (vervolg)

Soort	Par	Vom	Wed	Bew	Cro	Pol
Koolmees	2		4	1	3	
Pimpelmees		7	8			9
Kauw	12	9	2	4	6	
Bonte Kr.					1	
Roek	1	5	23		2	1
Vl. Gaai						2
Spreeuw	3728	665	553	293	483	783
Ringmus	15	1		11	9	
Vink	257	52	36	52	35	18
Keep	62	2	2	5	9	9
Euro Kana.		1				
Groenling	9	4	4		13	
Kneu	11	1				
Putter	1	1				
Sijs	23	15	5	11		3
Barmsijs	5	2				3
Rietgors	13	3	4	2	4	
Geelgors	3	1				
Ijsgors	3	3	1			
Baardman.						9